

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΦΦ128	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 ^ο και άνω
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι ύμνοι του Τριωδίου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	KANENA		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://classweb.cc.uoc.gr/classes.asp		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση και εξέταση των ύμνων του Τριωδίου όπως κατανέμονται στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο του έτους.

Αναλυτικότερα, με την ολοκλήρωση του μαθήματος αυτού οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη των ύμνων κατά την εν λόγω περίοδο, καθώς και τη σύνθεση των ακολουθιών που τους περιλαμβάνουν
- Να αναγνωρίζουν τα ποιητικά και λογοτεχνικά τους χαρακτηριστικά.
- Να κατανοούν τα λατρευτικά συμφραζόμενα των ύμνων, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό και

τη δημόσια ζωή της Κωνσταντινούπολης και του Βυζαντίου την εν λόγω περίοδο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα ποιητικά κείμενα στις ακολουθίες του κινητού εορταστικού κύκλου, πριν και μετά το Πάσχα, έχουν καθορισθεί ως ύμνοι του Τριωδίου. Η θεματική των τροπαρίων και το τελετουργικό των ακολουθιών κλιμακώνεται στο χρονικό διάστημα των δέκα εβδομάδων του Τριωδίου, ενώ στο εορταστικό ημερολόγιο ακολουθεί η περίοδος του Πεντηκοσταρίου. Θα μελετήσουμε το ιδεολογικό πλαίσιο που δημιούργησε την παραπάνω παράδοση κειμένων, ενώ παράλληλα θα σχολιασθούν συγκεκριμένοι ύμνοι για τα ποιητικά χαρακτηριστικά τους και τη θέση τους μέσα στην ευρύτερη δραματουργική σύνθεση της κάθε ακολουθίας.

Βασικές ενότητες του μαθήματος θα είναι οι εξής:

1. Εισαγωγή στην υμνογραφία και εξέλιξη μέχρι την εν λόγω περίοδο.
2. Ιστορία και διαμόρφωση της λατρευτικής περιόδου, των ύμνων και των ακολουθιών του Τριωδίου.
3. Παραδείγματα ακολουθιών από την αρχή του Τριωδίου. Οι βασικοί άξονες έμπνευσης και η σημασία τους για την εποχή.
4. Το πνευματικό υπόβαθρο των εν λόγω υμνογραφικών συνόλων.
5. Οι ύμνοι και οι ακολουθίες της Τεσσαρακοστής και η διαμόρφωσή τους.
6. Οι Ύμνοι της Μεγάλης Βδομάδας.
7. Το «κτίσιμο» των ακολουθιών, οι λογοτεχνικοί κανόνες συγκεκριμένων ύμνων και διαφορετικές αφετηρίες για την ερμηνεία τους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Στην τάξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, παρουσιάσεις, μελέτες) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Επικοινωνία μέσω email 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση</i>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>
	Διαλέξεις	39

<p>βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις</p>	83
	<p>Τελική γραπτή εξέταση</p>	3
	<p>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Τρίωρη Γραπτή Εξέταση που θα άπτεται ζητημάτων σχετικών: α) με την δημιουργία και την εξέλιξη της περιόδου του Τριωδίου και της αντίστοιχης υμνογραφικής παράδοσης, β) με τη διαμόρφωση των υμνογραφικών κατηγοριών μέσα στην εν λόγω περίοδο του έτους και την ανάπτυξη συγκεκριμένων ποιητικών και λογοτεχνικών χαρακτηριστικών στα εν λόγω κείμενα.</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Θ. Δετοράκης, 'Ο 'Επιτάφιος Θρήνος του Μεγάλου Σαββάτου, *Κρητικοί Ορίζοντες* 3 (1995), 89-92
- Στ. Ζουμπουλάκης, Τα βάθη του πνεύματος και τα κάλλη του φθέγματος. Θεολογία και ρητορική στη βυζαντινή εκκλησιαστική ποίηση, *Νέα Εστία* 1765 (Μάρτιος 2004) 430-438
- A. P. Kazhdan (Chr. Angelidi - Lee F.Sherry, έκδ.), *A history of Byzantine literature*, τ. 1, Athens 1999
- A. P. Kazhdan (Chr. Angelidi, έκδ.), *A History of Byzantine Literature (850-1000)*, τ. 2, Athens 2006
- M. D. Lauxterman, *The Spring of Rhymn*, Βιέννη 1999 = M.D. Lauxtermann, *Οι απαρχές του ρυθμού. Ένα δοκίμιο για τον πολιτικό στίχο και άλλα βυζαντινά μέτρα*, Θεσσαλονίκη 2007
- K. Μητσάκης, *Βυζαντινή υμνογραφία*, Θεσσαλονίκη 1971
- Mother Mary – f. K. Ware (μτφ.), *The Lenten Triodion*, London-Boston 1978
- Nadine Schibille, *Hagia Sophia and the Byzantine Aesthetic Experience*, Ashgate 2014
- E. I. Τωμαδάκης, *Άσματα του Τριωδίου, έρανισθέντα έκ των κωδίκων της Κάτω Ιταλίας*, τ. 1-2, Αθήνα 2000-2004
- N. B. Τωμαδάκης, *Βυζαντινή Ύμνογραφία και Ποίησης, ήτοι, Είσαγωγή εις την Βυζαντινήν Φιλολογίαν*, τ. Β', Θεσσαλονίκη: Ανατ. 1993
- R. F. Taft, *The Byzantine Rite, A short History*, ed. American Essays in Liturgy, Minnesota 1992
- C. A. Trypanis, *Greek Poetry, From Homer to Seferis*, London-Boston 1981 = *Ελληνική ποίηση: από τον Όμηρο ως τον Σεφέρη*, Αθήνα 1986
- A. Walker White, *Performing Orthodox Ritual in Byzantium*, Cambridge: CUP 2015
- E. Wellesz, *A History of Byzantine Music and Hymnography*, Oxford 1961